

ІСТОРИЧНА
НАСТУПНІСТЬ
У МИСТЕЦЬКОМУ
ТА НАУКОВОМУ
КОНТИНУУМІ

Черкашинські читання
10-12 грудня 2021 року

ХАРКІВ 2021

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МИСТЕЦТВ
ІМЕНІ І. П. КОТЛЯРЕВСЬКОГО
БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД «МИСТЕЦЬКИЙ АЛЬЯНС»
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
«МУЗИКОЗНАВЦІ УКРАЇНИ У СВІТОВІЙ КУЛЬТУРІ»

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ МИСТЕЦТВ
ІМЕНІ І. П. КОТЛЯРЕВСЬКОГО

КАФЕДРА ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ТА ЗАРУБІЖНОЇ МУЗИКИ
КАФЕДРА ТЕАТРОЗНАВСТВА

«ЧЕРКАШИНСЬКІ ЧИТАННЯ»

ПРОГРАМА
МІЖНАРОДНОГО НАУКОВОГО СИМПОЗИУМУ
**«ІСТОРИЧНА НАСТУПНІСТЬ
У МИСТЕЦЬКОМУ ТА НАУКОВОМУ КОНТИНУУМІ»**

Харків, 10 – 12 грудня 2021 року

АВТОРИ ПРОЄКТУ:

Ірина Драч, доктор мистецтвознавства, професор, завідувачка кафедри історії української та зарубіжної музики Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського (Харків, Україна).

Олександра Самойленко, доктор мистецтвознавства, професор, проректор з наукової роботи Одеської національної музичної академії імені А.В. Нежданової, голова громадської організації «Музикознавці України у світовій культурі» (Одеса, Україна).

СПІКЕРИ:

Марина Черкашина-Губаренко, доктор мистецтвознавства, професор Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського та Київської муніципальної академії музики імені Р. М. Глієра, академік Національної академії мистецтв України.

Олександр Клековкін— доктор мистецтвознавства, професор, член-кореспондент Національної академії мистецтв України, завідувач відділом теорії і історії культури НАМ України.

Олександра Самойленко, доктор мистецтвознавства, професор, проректор з наукової роботи Одеської національної музичної академії імені А. В. Нежданової, голова громадської організації «Музикознавці України у світовій культурі»

Валерія Жаркова, доктор мистецтвознавства, професор, завідувачка кафедри історії світової музики Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського та Київської муніципальної академії музики імені Р. М. Глієра.

Аделіна Єфименко, доктор мистецтвознавства, професор Ukrainische Freie Universität (Мюнхен, Німеччина).

Ірина Драч, доктор мистецтвознавства, професор, завідувачка кафедри історії української та зарубіжної музики Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського.

10 грудня (п'ятниця)
(ХНУМ, 14 ауд.)

10:00 –14:00 –відкриття конференції та засідання

ВІТАЛЬНЕ СЛОВО

Говорухіна Наталія Олегівна, ректор Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського, заслужений діяч мистецтв України, професор, кандидат мистецтвознавства.

Сухленко Ірина Юріївна, проректор з наукової роботи ХНУМ імені І. П. Котляревського, доцент, кандидат мистецтвознавства.

**Презентація збірника тез доповідей
за матеріалами «Черкашинських читань»**

- **Тема: Мистецькі школи в історичному часо-просторі**

Роль Р.О. Черкашина у формуванні «харківської театральної школи»

Ботунова Галина Яківна

заслужений працівник культури України, доцент, професор,
завідувач кафедри театрознавства ХНУМ ім. І. П. Котляревського

Історичний час митця в руслі сімейних традицій.

Повзун Людмила Іванівна

доктор мистецтвознавства, професор,
завідувачка кафедрою камерного ансамблю Одеської національної
музичної академії імені А. В. Нежданової (Одеса, Україна)

**Музикознавча спільнота як організаційний чинник
сучасного гуманітарного середовища**

Самойленко Олександра Іванівна

доктор мистецтвознавства, професор, проректор з наукової роботи
Одеської національної музичної академії імені А.В. Нежданової
(Одеса, Україна).

**Сім'я як джерело натхнення (на прикладі творчого
спілкування в родині Губаренків)**

Базан Олена Юріївна

старший викладач кафедри камерного ансамблю, здобувач
кафедри історії музики та музичної етнографії ОНМА
імені А. В. Нежданової (Одеса, Україна).

«Історія музики» як дисципліна ХХІ століття: від «історії музики» до «метафізики історії музики»

Жаркова Валерія Борисівна

доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри історії світової музики Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського та Київської муніципальної академії музики імені Р. М. Глієра (Київ, Україна).

Музичний критик: «покликаний говорити правду?»

Єфименко Аделіна Геліївна

доктор мистецтвознавства, професор Ukrainische Freie Universität (Мюнхен, Німеччина).

Текст про текст

Панасюк Валерій Юрійович

доктор мистецтвознавства, професор Київського національного університету культури і мистецтв (Київ, Україна).

Екологічний стан музично-звукового простору та освіта

Енська Олена Юріївна

кандидат мистецтвознавства, доцент Сумського державного педагогічного університету ім. А. С. Макаренка (Суми, Україна).

Відтворення музичної абетки і форматів тексту згідно ідеям Гвідо Аретинського за допомогою сучасних технологій

Хайнер Олена Володимирівна

музикознавець, автор програми «Soft Mozart», голова фірми «Music Vision International» (Хьюстон, США).

Музичний проект: мистецтво чи менеджмент?

Кордовська Поліна Анатоліївна

аспірантка кафедри інтерпретології та аналізу музики ХНУМ ім. І. П. Котляревського (Харків, Україна).

Кава брейк 14.00

- **Тема: Ювілейні дати, знакові події та видатні постаті ХНУМ імені І. П. Котляревського**

З. Б. Юферова: музикознавчі злети (до 90-річчя від дня народження)

Рощенко Олена Георгіївна

доктор мистецтвознавства, професор кафедри історії української та зарубіжної музики ХНУМ ім. І. П. Котляревського (Харків, Україна).

Корифеї Харківської фортепіанної школи. Наталя Олександрівна Єщенко. Слово про Вчителя.

Бевз Марина Володимирівна

кандидат мистецтвознавства, професор кафедри загального та спеціалізованого фортепіано ХНУМ ім. І. П. Котляревського, заслужений діяч мистецтв України (Харків, Україна).

Жінки-композиторки

Сутулова Наталія Олександрівна

старший викладач кафедри спеціального фортепіано ХНУМ імені І. П. Котляревського (Харків, Україна).

10 грудня (п'ятниця)

(ХНУМ, 14 ауд.)

14:30–18:00

Тема: • *Музика і театр: аспекти взаємодії*

Майстер-клас – Поетика оперного жанру

Черкашина-Губаренко Марина Романівна

доктор мистецтвознавства, професор Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського та Київської муніципальної академії музики імені Р.М. Глієра, академік Національної академії мистецтв України (Київ, Україна).

«Rossinissimo!» від Чечілії Бартолі

Мізітова Аділя Абдуллівна

кандидат мистецтвознавства, доцент, професор кафедри історії української та зарубіжної музики ХНУМ ім. І. П. Котляревського (Харків, Україна).

На межі, або ціннісні полюси балетного жанру

Анфілова Світлана Геннадіївна

кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри історії української та зарубіжної музики ХНУМ імені І. П. Котляревського (Харків, Україна)

**Проблеми монографічних тем в курсі історії музики:
Р. Вагнер**

Мудрецька Лілія Григорівна

кандидат мистецтвознавства, доцент, завідувачка кафедри історії музики Київської муніципальної академії музики імені Р. М. Глієра (Київ, Україна).

Сome on! або історія музики для виконавців у «повному світі»

Різаєва Ганна Євгенівна

кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри історії світової музики НМАУ імені П. І. Чайковського (Київ, Україна).

Порушення синтезу мистецтв — причина криз оперного жанру

Ганзбург Григорій Ізраїльович

кандидат мистецтвознавства, викладач-методист Харківського музичного училища ім. Б. М. Лятошинського (Харків, Україна)

Опера-міф «Ukraine — Terra Incognita» у контексті сучасного виконавського фольклоризму

Осипенко Вікторія Володимирівна

кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри українського народного співу та музичного фольклору ХДАК (Харків, Україна).

«Сліди часу» на тілі українського музикознавства

Драч Ірина Степанівна

доктор мистецтвознавства, професор Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського (Харків, Україна).

Прокрустове ложе, або Ньюанси уніфікації

Артем'єва Віра Борисівна

кандидатка мистецтвознавства, доцентка кафедри історії світової музики НМАУ ім. П. І. Чайковського (Київ, Україна).

Музичне середовище українців: реалії сьогодення

Довжинець Інна Георгіївна

доктор мистецтвознавства, професор, ХНУМ імені І. П. Котляревського (Харків, Україна).

Українська народна художня культура в соціокультурному просторі ХХІ століття

Садовенко Світлана Миколаївна

доктор мистецтвознавства, професор, старший науковий співробітник, професор кафедри режисури та акторської майстерності Інституту сучасного мистецтва Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, заслужений діяч мистецтв України (м. Київ, Україна).

«Містерії Пандори»: харківський діалог з Р. Вагнером

Дербас Марина Олексіївна

завідувачка навчальною лабораторією
кафедри історії української та зарубіжної музики
ХНУМ імені І. П. Котляревського (Харків, Україна)

Народно-оркестровий інструментарій в Україні

Голяка Геннадій Петрович

кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри народних інструментів
України ХНУМ імені І. П. Котляревського (Харків, Україна).

Доля «Есмеральди», або балетні перипетії роману В. Гюго

Полянська Ірина Миколаївна

старший викладач кафедри майстерності актора та режисури
драматичного театру ХНУМ імені І. П. Котляревського
(Харків, Україна)

Орієнталізм vs «новий орієнталізм»

Мамона Ангеліна Геннадіївна

аспірантка кафедри теорії музики
ХНУМ імені І. П. Котляревського (Харків, Україна).

**«Два романси» В. Кирейка в аспекті втілення поетичної
ритміки**

Калініна Анна Сергіївна

викладачка кафедри історії української та зарубіжної музики
ХНУМ імені І. П. Котляревського (Харків, Україна).

**«Морська симфонія» Р. Воана Вільямса (до питання
взаємодії слова і музики в творі)**

Петрова Ольга Володимирівна

кандидатка мистецтвознавства, доцентка кафедри історії
музики Київської муніципальної академії музики імені Р. М. Глієра
(Київ, Україна).

Синтез музики і танцю у «Дочках самотнього острову»

Дж. Кейджа

Шадько Максим Олександрович

аспірант 4го року навчання кафедри інтерпретології та аналізу
музики, концертмейстер кафедри сольного співу та оперної підготовки
ХНУМ ім. І. П. Котляревського (Харків, Україна).

10 грудня (п'ятниця)

(ХНУМ, Велика зала)

18:00–19:15

Концерт

Спадкоємність та новації: сто років української музики

У програмі:

Твори С. Борткевича, В. Косенка, Ю. Мейтуса, Г. Жуковського,
Г. Майбороди, М. Скорика, М. Стецюна, Д. Малого, А. Сербенюка

Виконавці:

О. Батаєва, Г. Галій, П. Єрко, А. Іларіонова, А. Каршев, Д. Кашуба,
С. Коровіна, Д. Малий, О. Панченко, О. Ровна, А. Ромасенко, І. Сахно,
А. Тимошук, Н. Чайченко, К. Шевцова
Автор проєкту і ведуча – Поліна Кордовська

2 день

11 грудня (субота)

(ХНУМ, театральне відділення, ауд. 24)

10:00–14:00 засідання

- **Тема: *Український канон в театрі і музиці***

Концепт театрального музею: від музейної комісії МОБ-у до музею Харківського театру ім. Т.Г. Шевченка

Партола Яна Вікторівна

кандидатка мистецтвознавства, доцентка, декан театрального факультету ХНУМ імені І. П. Котляревського (Харків, Україна).

Діяльність Романа Черкашина в контексті режисерської традиції «Березоля»

Дорофєєва Ольга Юріївна

старший викладач кафедри театрознавства ХНУМ імені І. П. Котляревського (Харків, Україна).

Інтелігентність як особлива форма професійної позиції Р. Черкашина у педагогічній практиці та у повсякденному спілкуванні

Аннічев Олександр Єгорович

старший викладач кафедри театрознавства ХНУМ імені І. П. Котляревського (Харків, Україна).

Твори Ріхарда Вагнера на харківській оперній сцені

Сердюк Олександр Віталійович

кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри культурології
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
(Харків, Україна).

Політичний театр в Україні: незадекларований канон

Чужинова Ірина Юріївна

кандидат мистецтвознавства, професор кафедри режисури і акторської
майстерності Київської муніципальної академії
естрадного і циркового мистецтва (Київ, Україна).

***Проблеми театрознавчого фаху в медійному та
освітньому просторах сучасної України***

Щукіна Юлія Петрівна

старший викладач кафедри театрознавства
ХНУМ імені І. П. Котляревського (Харків, Україна).

***«Бідний театр» як один з перших недержавних
професійних колективів (художній керівник І. Губаренко)***

Лобанова Інга Вячеславівна

старший викладач кафедри театрознавства
ХНУМ імені І. П. Котляревського (Харків, Україна).

***Різдвяне дійство як сценічна форма репрезентації зимової
обрядової традиції (на прикладі концертних програм
фольклористичного гурту ХФВКМ "Слобожаночка")***

Шишкіна Олена Анатоліївна

доцент кафедри українського народного співу та музичного
фольклору Харківського фахового вищого коледжу мистецтв,
викладач циклової комісії хорових дисциплін (Харків, Україна).

***Династія Синельникових-Барових та її внесок у культурне
життя Харкова***

Полякова Юліана Юріївна

головний бібліограф Центральної наукової бібліотеки
ХНУ ім. В. Н. Каразіна (Харків, Україна).

Кава брейк 13.30

11 грудня (субота)

(ХНУМ, театральне відділення, ауд. 24)

14:00 – 19:00

Онлайн лекція 14.00

Методологічна спадщина театрознавства 1920-х років

Клековкін Олександр Юрійович

доктор мистецтвознавства, професор, член-кореспондент
Національної академії мистецтв України, завідувач відділом теорії і
історії культури НАМ України. (Київ, Україна)

***Техніка мовлення, за розробками Р. О. Черкашина як основа
для он-лайн занять зі студентами під час локдаунів 2020-
2021 років***

Кобзар Ірина Іванівна

старший викладач кафедри сценічної мови
ХНУМ імені І. П. Котляревського (Харків, Україна).

Оркестрове письмо О. Щетинського

Савченко Ганна Сергіївна

кандидат мистецтвознавства, доцент, професор
Харківського національного університету мистецтв
імені І. П. Котляревського (Харків, Україна).

***Прояви творчих ідей школи В. А. Моцарта у фортепіанних
варіаціях К. М. Вебера***

Возіянова Ольга Віталіївна

аспірантка кафедри інтерпретології та аналізу музики ХНУМ імені
І. П. Котляревського (Харків, Україна).

***Особистісне та міжособистісне в скрипковому концерті
Едварда Елгара***

Лисичка Олександр Миколайович

аспірант кафедри теорії музики, викладач кафедри історії української
та зарубіжної музики ХНУМ імені І. П. Котляревського
(Харків, Україна).

Традиція фламенко в історичному континуумі

Мельник Вікторія Юріївна

аспірантка кафедри теорії музики ХНУМ імені І. П. Котляревського
(Харків, Україна)

***Значення суміжних дисциплін у вихованні актора
лялькаря***

Фесенко Світлана Яківна

доцент кафедри майстерності актора та режисера театру анімації
ХНУМ імені І. П. Котляревського (Харків, Україна).

***Характерність персонажів у театрі ляльок та освоєння
основ сценічної мови студентами лялькарями***

Мохленко Ольга Федорівна

старший викладач кафедри сценічної мови

ХНУМ імені І. П. Котляревського (Харків, Україна).

**Живе слово Романа Черкашина продовжує жити.
Спадкоємність поколінь**

Важньова Людмила Андріївна
заслужена артистка України, доцент, завідувач кафедри сценічної
мови ХНУМ імені І. П. Котляревського (Харків, Україна),
Ключка Анна Ігорівна
викладач кафедри сценічної мови ХНУМ імені І. П. Котляревського,
Шевченко Дар'я В'ячеславівна
студентка 4 курсу ХНУМ імені І. П. Котляревського (Харків, Україна),
Сазонов Ілля Олексійович
студент 3 курсу ХНУМ імені І. П. Котляревського (Харків, Україна).

Майстер-клас

***Елементи групового тренінгу для виховання навичок
дихання, звукотворення та ансамблевого звучання у
студентів вищих театральних навчальних закладів***

Цимбал Наталя Миколаївна
старший викладач кафедри сценічної мови
ХНУМ імені І. П. Котляревського (Харків, Україна).

**3 день
12 грудня (неділя)**

**(Громадський загальнодоступний музей «Обереги музичної
Харківщини», в'їзд Трінклера 5а, 1 поверх)**

11:00-12:30

КРУТЛИЙ СТІЛ

Тема:

«Зустріч минулого і сьогодення у музейному просторі»

Модератор: Юрій Седлецький, директор музею